

RECYKLAČNÍ

Zníženie odvodov – cesta z krízy

T. Malatinský Snímka: archív AZZZ SR

Daňová reforma z roku 2004 priniesla Slovensku uznanie medzinárodných ekonomických kruhov. Pri všetkej úcte k pozitívnym hodnoteniam z tohto obdobia bol to však len prvý krok, za ktorým malo podľa očakávaní zamestnávateľov nasledovať najmä prehodnotenie systému odvodov. Zdaňovanie práce je totiž u nás ešte stále veľmi vysoké a každá vláda – bez ohľadu na svoje politické zafarbenie – by mala na to reagovať. Znižovanie daní a odvodov má jednoznačne vplyv na kvalitu podnikateľského prostredia a v neposlednom rade podporuje investičný rast. Táto premisa platí viac ako inokedy predovšetkým teraz – v období svetovej finančnej a hospodárskej krízy.

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení (AZZZ) SR preto nie náhodou v súčasnosti analyzuje možnosť zníženia odvodov pre zamestnávateľov a s tým súvisiace dosahy na hospodársku situáciu Slovenska v krátkodobom, ale aj dlhodobom horizonte. V tomto smere situácia na Slovensku nie je veľmi priaznivá a kritizujú ju najmä podnikatelia. Poistné odvody totiž napríklad predstavujú takmer 50 percent ich hrubého príjmu. Slovensko je 177. krajinou zo 183 vo svete vo výške odvodov k obchodnému zisku a 130. krajinou vo výške daňovo-odvodového zataženia k obchodnému zisku. Táto situácia nepriamo vedie k obchádzaniu zákona a zamestnávaniu na černo.

Dane, clá a odvody by sa v budúcnosti mali platiť na jednom mieste. Vznik centrálnej finančnej správy SR by mal výrazne uľahčiť daňovú administratívu. Kroky vlády v tomto smere možno iba uvítať. Zámer ministerstva financií racionalizovať činnosť a sieť daňových úradov sa dá označiť za významný krok k prehlbeniu daňovej reformy a zníženiu administratívneho zataženia podnikateľov na Slovensku. Z vládnych kruhov však prichádzajú signály, že pripravovaná reforma bude len technická a nemá ambíciu meniť výšku poistných odvodov. Podľa názoru zamestnávateľov treba túto optiku prehodnotiť aj smerom k nižšiemu odvodovému zataženiu. Odmenu by boli benefity v podobe atraktívnejšieho podnikateľského prostredia na Slovensku, a to najmä pre nižšie náklady na pracovnú silu, ktorá je v súčasnosti oveľa vyššia napríklad v Bulharsku, Rumunsku, Litve či Lotyšsku. Jedným z pozitívnych efektov by mala byť i minimalizácia dosahov krízy na našu ekonomiku, ako aj jej lepšia pripravenosť na rýchly rozmach po ukončení krízy.

AZZZ SR vyzýva v období krátko pred parlamentnými voľbami všetky relevantné politické a hospodárske sily, aby sa zasadili za reformu odvodového systému, ktorý môže zabezpečiť konkurencieschopnosť pracovného trhu v SR bez vplyvu na výšku príjmov obyvateľov SR, prípadne pri zachovaní ich primeraného pozitívneho rastu. Zamestnávateľia veria, že jedine týmto spôsobom je možné udržať vyvážený sociálny štandard v SR.

Ing. Tomáš Malatinský
prezident AZZZ SR

Líder spracovania tetrapakov

Viacvrstvové kombinované materiály (VKM) známe aj pod názvom tetrapaky sú odpadová komodita, ktorej zber a separácia sa na Slovensku intenzívnejšie rozbehli iba v poslednom desaťročí. V súčasnosti je v SR lídrom a prakticky jediným spracovateľom VKM firma KURUC-COMPANY spol. s r. o. v Šuranoch, ktorá z nich vyrába kompozitné dosky a výrobky pre stavebníctvo. Ako povedal jej riaditeľ František Kurucz, na uvedenie technológiu Recyklačný fond poskytol firme v roku 2003 dotáciu vo výške 385 049 EUR (11,6 mil. Sk). V súčasnosti firma zabezpečuje zhodnotenie okolo 2 000 ton odpadov z VKM ročne.

Spomínaný projekt nadväzoval na projekt EKOPAKY, realizovaný Slovenskou agentúrou životného prostredia v spolupráci s Recyklačným fondom a firmou KURUC-COMPANY spol. s r. o. Bol zameraný na propagáciu zhodnotenia a triedený zber použitých viacvrstvových kombinovaných nápojových obalov na školách. Do projektu, ktorý sa rozbehol ešte na konci minulého desaťročia, sa zapájajú školy z územia celého Slovenska. V súčasnosti je to až 600 škôl. Jedným z hlavných cieľov projektu je aj zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľov Slovenska v oblasti spotrebiteľskej výchovy. Projekt zdôrazňuje potrebu separovaného

zberu a využitia odpadu z viacvrstvových nápojových obalov. Tento cieľ sledovali aj ďalšie projekty, ktoré boli podporené dotáciami z Recyklačného fondu a týkali sa zberu VKM. Na kontajnerový zber odpadov z VKM poskytol Recyklačný fond dotáciu vo výške 199 163 EUR (6 mil. Sk). Kontajnery sú umiestnené v školách a v obciach a firma vyzbierané obaly z VKM zbiera a odváža na zhodnotenie k spracovateľovi.

Pred uvedením do prevádzky je nová technológia firmy KURUC-COMPANY spol. s r. o., v Šuranoch, ktorá umožní recyklovať ťažko spracovateľný zberový papier a odpady z viacvrstvových kombinovaných materiálov (VKM). Projekt „Recyklačná VKM – papierenským spôsobom“, nadväzuje na doterajšiu zberovú a výrobnú činnosť firmy a Recyklačný fond ho podporil sumou 2 323 574 EUR (70 mil. Sk). Nová technológia pozostáva z dvoch celkov: rozvláknovacej linky a linky nasávanej kartonáže. V rozvláknovacej linke sú rozsekané obaly rozvláknované v rozvláknovači. Vzniknutá vodolátka je triedená, pričom sa oddelia celulózové vlákna od hliníka a plastov. Vytriedená látka ide na ďalšie dotriedenie, pri ktorom sa odstránia všetky nežiaduce prímеси (zvyšky plastov, hliníka). Dotriedená látka ide na linku na-

sávanej kartonáže. Výmety (hliník, plasty) sú zahusťované a postúpené na ďalšie spracovanie v linke na kompozitné dosky. Vodolátka získaná v rozvláknovacej linke je čerpaná na linky nasávanej kartonáže.

Prínos spojenia v súčasnosti využívanej technológie – výroby kompozitných dosiek – a papierenskej technológie pri spracovaní odpadov z VKM, je podľa F. Kurucza v tom, že odpad – zmes hliníka a polyetylénu, vznikajúci pri rozvláknovaní odpadov z VKM v rozvláknovacej linke, je možné výhodne využiť pri výrobe dosiek. Výsledným produktom technologického procesu je nasávaná kartonáž. Tá slúži ako základ pre celú škálu výrobkov od fixačných vložiek používaných pri balení tovarov na transport, cez obaly na vajčička a zeleninu, jednorazové zdravotnícke pomôcky až po zakoreňovače. Vďaka celkovej investícii viac ako sedem miliónov EUR (cca 210 mil. Sk), s predpokladanou návratnosťou do 10 rokov, sa zvýši kapacita závodu z 2 000 na 4 000 ton spracovaných odpadov z obalov VKM ročne. KURUC-COMPANY je rodinná firma, ktorá podniká v recyklácii tetrapakov 13 rokov a zamestnávala doteraz 18 pracovníkov. Firma nabehne na plnú kapacitu do dvoch rokov a prijme do trojzmennej prevádzky ďalších desať ľudí. (jp)

Podpora fondu

Správna rada Recyklačného fondu na svojom desiatom a jedenástom tohtoročnom zasadnutí v termínoch 12. 11. 2009 a 11. 12. 2009 vyhovel štyrom žiadostiam o podporu. Recyklačný fond tak podporí projekty zberu a zhodnocovania odpadov dotáciami v celkovej výške 820 587 EUR. V tomto roku správna rada schválila dotácie a úver pre celkovo 48 projektov v súhrnnej výške 19 367 407,81 EUR.

Na projekt spoločnosti ROMAG, spol. s r. o., Senec na technológiu materiálového spracovania starých vozidiel, sú vyčlenené prostriedky zo sektora vozidiel vo výške 345 100 EUR. Spoločnosť ECOFIL, spol. s r. o., Michalovce získala dotáciu vo výške 80 487 EUR na intenzifikáciu procesu regenerácie minerálnych olejov. Správna rada ďalej schválila aj poskytnutie dotácie vo výške 287 800 EUR na projekt Železničnej spoločnosti Cargo Slovakia, a. s., Bratislava – „Oddelený zber odpadových olejov ZSSK CARGO pre RD Prievidza a RD Trenčianska Teplá“. Podporený bude aj projekt zameraný na propagáciu separovaného zberu a zhodnocovania odpadov formou TV relácie v roku 2010 žiadateľa N - Club, s. r. o., Bratislava, a to sumou 107 200 EUR. Ide o pokračovanie úspešnej relácie SEPARÉ.

Správna rada vzala na vedomie informáciu, že v období od 2. 10. 2009 do 26. 11. 2009 vyplatil Recyklačný fond na základe žiadostí obcí a miest 565 025 EUR príspevkov za odpad, ktorý obce a mestá vytriedili a odovzdali na spracovanie.

Celkovo fond v rámci Slovenska doteraz za osem rokov svojej činnosti schválil projekty za 139,5 mil. EUR (4,20 mld. Sk), keď vyhovel 9 770 žiadostiam podnikateľov a obcí o finančné prostriedky. Z toho viac ako 220 projektov v hodnote vyššej ako 32,03 mil. EUR (964,8 mil. Sk) bolo zameraných na zavedenie alebo zintenzívnenie separovaného zberu komunálneho odpadu. Ďalších 10,33 mil. EUR (cca 311,32 mil. Sk) bolo poskytnutých mestám a obciam vo forme obligatórnych príspevkov za vyseparovaný odpad a 9,80 mil. EUR (cca 295,27 mil. Sk) bolo poskytnutých spracovateľom starých vozidiel na základe ich 1 400 žiadostí o úhradu prevádzkových nákladov a vyplatených finančných príspevkov.

Mgr. Ivana Kukanová
tlačová tajomníčka RF

Snaha o zber obalov VKM prejavujú najmä obce, a to cez zapojenie žiakov na školách. K rastúcemu záujmu prispievajú rôzne propagačné akcie – napríklad aj takéto koberec z tetrapakov. Snímka: archív KURUC-COMPANY

Perspektíva používania obalov VKM je veľmi sľubná

Obaly z viacvrstvových kombinovaných materiálov (VKM) patria k najpoužívanejším obalom na balenie nesýtených tekutých a sypkých materiálov. Ide o tzv. jednorazové obaly, ktoré po vyprázdnení končia v komunálnom odpade, v lepšom prípade v separovanom zbere. Situácia v tejto oblasti je dôverne známa aj členovi Správnej rady Recyklačného fondu a manažérovi spoločnosti Tetra Pak, a. s., pre Slovenskú a Českú republiku Ing. Jurajovi Šablovi.

Čomu vďaka viacvrstvové kombinované materiály za svoju obľúbenosť?

Tieto obaly výborne chránia potraviny pred poškodením, svetlom, kyslíkom a mikroorganizmami, a čo je veľmi dôležité, bez použitia konzervantov. Predstavujú efektívny a najmä ekologický spôsob distribúcie nápojov a potravín, a to tak chladených ako aj chladených. Sú zložené najmä z celulózových vlákien, ktoré sú vyrobené z drevnej hmoty, t. j. z obnoviteľnej suroviny. Viacvrstvové kombinované materiály na báze lepenky sú širokou skupinou kompozitných obalových materiálov, ktorých zloženie je nasledujúce: 75 % až 80 % papier alebo lepenka, 20 % až 25 % – PE, hliníková fólia. Vďaka svojmu zloženiu sú – čo je veľmi dôležité – recyklovateľné a šetrné k životnému prostrediu.

Aká je vôbec perspektíva používania kombinovaných materiálov?

Podľa prieskumu našej spoločnosti Tetra Pak, lídra na trhu spracovania potravín a obalových technológií, je perspektíva používania obalov VKM vo svete i na Slovensku veľmi sľubná. Napríklad len celosvetová konzumácia mlieka a ostatných tekutých mliečnych výrobkov v nasledujúcich troch rokoch má rásť o 2,2 %. Do roku 2012 dosiahne podiel baleného mlieka 72 % celkovej svetovej spotreby. V Európe sa denne balí do nápojových kartónov zhruba 70 miliónov litrov mlieka, ako aj ovocných štiav, vody, vína, polievok i sypkých potravín. V Európe sa vyzbiera ročne okolo 12 miliárd kusov nápojových kartónov, čo predstavuje približne 330 000 ton odpadov. Za posledné desaťročie vzrástol objem ich recyklácie v Európe o vyše 12 %.

J. Šabla Snímka: J. Puchovský

Niekedy sa obaly z VKM nájdu u nás aj voľne pohodené na verejnom priestranstve či v prírode. Hrozí nám, že sa to bude zhoršovať?

Nielen obaly z kombinovaných materiálov. „Vďaka“ spoluobčanom, ktorí nemyslia na budúcnosť našich potomkov, môžete nájsť rôzne druhy odpadov v tých veľakrát najkrajších častiach našej prírody. Napriek tejto skutočnosti som optimista a verím že, práve naopak, situácia sa bude zlepšovať. Svedčí o tom aj posledný vývoj – teda fakt, že kým napríklad do roku 2002 sa komodita viacvrstvové kombinované materiály (VKM) na Slovensku prakticky nesledovala a v podstate ani nezberala, v roku 2008

sa už vyzbieralo približne 19 % odpadov z VKM z celkového množstva týchto obalov uvedených na trh, odhadovaných cca na 8 000 ton ročne. A tento trend pokračuje i v tomto roku. Záujem o zber tejto komodity prejavili obce najmä prostredníctvom zberu na školách. Veľkú a ťažko vyčísliteľnú úlohu v tomto nelahkom boji zohrala firma Kuruc company. Dodám tiež, že za zavedením separovaného zberu odpadov z viacvrstvových kombinovaných materiálov, jeho rozšírením a v budovaním kapacít na zhodnotenie VKM, stoja aj aktivity Recyklačného fondu. Napríklad na kontajnerový zber odpadov z VKM poskytol fond dotáciu vo výške 199 163 EUR (6 mil. Sk). Kontajnery sú umiestnené v školách a v obciach a firma vyzbierané obaly z VKM zbiera a odváža na zhodnotenie do prevádzky spracovateľa. V súčasnosti je v SR prakticky jediným spracovateľom VKM firma KURUC-COMPANY spol. s r. o., ktorá z nich vyrába kompozitné dosky a výrobky pre stavebníctvo.

Vývoj v tejto oblasti, zdá sa, nekončí. Aké novinky sa tu chystajú?

Recyklačný fond podporil aj ďalší projekt sumou 2 323 574

EUR (70 mil. Sk), ktorý je zameraný na recykláciu odpadov z VKM papierenskou technológiou. Z týchto odpadov sa bude vyrábať nasávaná kartonáž. Pôvodne mala tento projekt realizovať jedna firma z východného Slovenska, ale nezvládla ho. Naopak, spoločnosť KURUC-COMPANY to dokázala a úspešné výsledky sa dostavili. Cieľom projektu nasávanej kartonáže je recyklácia odpadov z VKM a ťažko spracovateľného zberového papiera – extrudovaných papierov, zušľachtených obalových materiálov, atď., s využitím papierenskej technológie. Pri realizácii tejto myšlienky veľmi pozitívnu úlohu zohral vedúci sektora papiera RF Ing. Milan Štolc, ktorý ako manažér roky pracoval v oblasti celulózovo-papierenského výskumu. Výsledným produktom sú tu výrobky ako fixačné vložky používané pri balení a ochrane výrobkov bielej a čiernej techniky, ďalej obaly na vajčička a zeleninu, jednorazové zdravotnícke pomôcky, biodegradovateľné kvetináče a pod. Recyklačné kapacity spracovateľa sú zatiaľ dostatočné. Čo treba v súčasnosti na Slovensku viac podporiť, je skôr zber a separácia obalov VKM na úrovni miest a obcí. Ján Puchovský